

**Տ. ԳԱԲՐԻԵԼ ԱԲԵՂԱ ՄԱՐԳՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(23 դեկտեմբերի 2007 թ.)

*«Որ բարձրացուցանե՞լ զանձն՝ խոնարհեցի.
եւ որ խոնարհեցուցանե՞լ զանձն՝ բարձրացի»:
«Ով իր անձը բարձրացնում է, կխոնարհվի,
և ով խոնարհեցնում է իր անձը, կբարձրանա»:
(Մատթ. ԻԳ 12)*

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ»:

Միբելի հավատացյալ քույրեր և եղբայրներ,

Աստծո ստեղծագործության ընթացքը ձայնում և Նրա հայտնությունը տեղեկացնում է, որ Տիրոջ արարչագործության պսակը Իր պատկերով և նմանությամբ ստեղծված մարդն է, որ փնտրում ու ցանկանում է գտնել իր երջանկությունը: Քիչ առաջ լսեցինք Ղուկասի Ավետարանի 18-րդ գլխի 9-14 համարները, որը մեզ պատմում է «Փարիսեցու և մաքսավորի առակը»:

Մաքսավորները Հռոմեական պետության պաշտոնյաներ էին: Նրանք վարձված էին պետության կողմից, որպեսզի հարկեր հավաքեն հսկայածավալ կայսրությանը ենթակա նահանգներում ապրող տարբեր ազգերից: Մատթեոս ավետարանիչը՝ տասներկու առաքյալներից մեկը, որ հայտնի էր նաև Ղևի անունով, ևս մաքսավոր էր, որը թողնելով իր պաշտոնը՝ հետևեց մեր Տիրոջը՝ Հիսուս Քրիստոսին (Մտթ. Թ 9): Իսկ փարիսեցիները հրեական հոգևոր վերնախավի ներկայացուցիչներն էին, հայտնի էին որպես պահպանողականներ և հրեական ավանդությունների նախանձախնդիրներ:

Առակում պատմվում է, թե երկու մարդ գալիս են աղոթելու դեռևս Հին Կտակարանյան եկեղեցում, որը բաժանված էր երկու մասի. մի մաս կարող էին մուտք գործել միայն Հին Ուխտի հետևորդները, իսկ մյուսում՝ բոլորը, նույնիսկ այլադավաններն ու հեթանոսները:

Արդ, փարիսեցին, մտնելով տաճար, կանգնում է աղոթքի: Սուրբ Գրքի հունարեն բնագրից երևում է, որ նա տաճարում կանգնում է ոչ թե մեկուսի, այլ հպարտ և ցուցադրական ձևով՝ ընդունելով հանդիսավոր դիրք, աղոթում է ոչ թե ցածր ձայնով, համեստ, որ չխանգարի ուրիշներին, այլ բարձրաձայն՝ ասելով. «Աստված իմ, շնորհակալ եմ Քեզանից»:

Առաջին այս բառերում արտասովոր որևէ բան չկար, ավելին՝ փառաբանել և գովաբանել Աստծուն, շնորհակալ լինել Նրան կարող են միայն ընտրված և հոգևոր կյանքով ապրող մարդիկ: Նա իր աղոթքում նաև նշում է. «Շաբաթը երկու անգամ ծոմ եմ պահում և տասանորդ եմ տալիս իմ ամբողջ եկամտից»:

Սա նույնպես լավ է, քանի որ չի կարելի նրանից խլել իր այդ առաքինությունը, քանի որ Մովսիսական օրենքը չէր պահանջում, որ շաբաթը երկու անգամ պահք պահեին, նրանց մոտ միայն կար մեկօրյա պահք, տարին մեկ անգամ, այն էլ՝ մաքրագործման օրը: Հետևաբար, փարիսեցին այդ անում էր կամավոր, դա խիզախություն էր: Ավելին, նա տասանորդն էլ էր վճարում, այն ամենի տասանորդը, որ աշխատում էր, նույնիսկ իր վաստակած ամենաչնչին գումարի տասը տոկոսը: Ճիշտ է, օրենքի համաձայն նրանք պետք է իրենց արդյունքի տասանորդը տային սրբությունների պահպանության համար, բայց նա տալիս էր իր ամբողջ «եկամտից», այսինքն՝ ամբողջ ունեցվածքից էր տալիս, որը նրանից չէր պահանջվում, որը նույնպես լավ օրինակ է: Այնուամենայնիվ, ճանապարհը փարիսեցուն տանում էր ինքնագոհության և անկատարության:

Միքելի հավատացյալներ, բնական հարց է առաջանում, այդ դեպքում ո՞րն է նրա սխալը: Աղոթքում, սակայն, նա նաև ասել էր. «Շնորհակալ եմ Քեզնից, որ ես նման չեմ ուրիշ մարդկանց, ինչպես՝ հափշտակողները, անիրավներն ու շնացողները, և կամ ինչպես այս մաքսավորը»:

Նման դեպքեր շատ են պատահում, և նման օրինակներ մենք կարող ենք տեսնել մեր առօրյա կյանքում: Մենք իրավունք չունենք գնահատելու մեր առաքինությունները և ոչ էլ դատելու ուրիշներին: Դա միայն մեր Տիրոջ իրավունքն է: Նա է, որ գնահատելու և դատելու է մարդկանց:

Ինչպե՞ս կարող ենք գնահատել մեր գործած առաքինությունները, երբ Ղուկասի Ավետարանի ԺԶ 15-րդ համարում Տերն ասում է. «Դուք եք, որ մարդկանց առաջ ձեզ արդար եք ձևացնում, սակայն Աստված ձեր սրտերը գիտե. որովհետև այն, որ մարդկանց առաջ բարձր է, Աստծու առաջ զազրելի է» (Ղուկ. ԺԶ 15):

Բացի այս , եթե այժմ մենք գնահատենք մեր բարի գործերը, ապա Աստված ի՞նչը պիտի գնահատի: Այդժամ Նա մեզ կասի. դուք երկրի վրա եք ստացել, որը դուք եք նախընտրել: Առավել ևս չի կարելի դատել մերձավորին: Շատ հաճախ մեր մերձավորների արարքներում մենք նրանց քայլերի միայն մեկ կողմն ենք տեսնում: Դա արտաքին կողմն է, բայց մարդկանց ներքին տրամադրվածությունը, ներքին ապրումներն ու զգացումները մենք չենք տեսնում: Դրանք մեզ հայտնի չեն: Հետևաբար, մեզ հայտնի չէ Աստծո հանդեպ նրանց ունեցած զգացումները:

Մենք կարող ենք դատել և մեղադրել մեկին, սակայն շատ չանցած, ապաշխարելով Աստծո առաջ, նա կարող է ընտրել սրբությունը, ինչպես, օրինակ, Զակքեոսը: Չէ՞ որ նրան նույնպես բոլորը մեղադրում էին:

Ղուկասի Ավետարանի ԺԹ գլխում ընթերցում ենք, երբ Տերը Երիքովում այցելեց Զակքեոսի տուն, «ամենքը այս տեսան, տրտնջում էին և ասում, թե մեղավոր մարդու մոտ մտավ գիշերելու»: Իսկ Զակքեոսը եկավ-կանգնեց և ասաց Տիրոջը. «Տե՛ր, ահա իմ ինչքերի կեսը կտամ աղքատներին, և եթե որևէ մեկին զրկել եմ, քառապատիկ կհատուցեմ»: Եվ Հիսուս նրան ասաց. «Այսօր այս տան համար փրկություն եղավ, քանի որ սա ևս Աբրահամի որդի է, որովհետև մարդու Որդին եկավ փնտրելու և փրկելու կորածին» (Ղուկ ԺԹ 7 –10):

Այս դեպքում մտածե՞լ ենք արդյոք, թե ինչ պատասխան ենք տալու Աստծուն: Ինչպե՞ս կարող ենք կանգնել Աստծո առջև և Նրա հայացքի ներքո նայել այն բոլոր մարդկանց, որոնց ատել ենք ու արհամարհել: Ավետարանում ասվում է, որ Աստծո տանը աղոթողներից երկրորդն էլ մաքսավորն էր, որ «կանգնել էր մեկուսի», մի

անկյունում՝ իրեն անարժան համարելով մոտենալ Սրբություն Սրբոցի դռներին՝ այժմ Խորանին, և «չէր իսկ կամենում իր աչքերը երկինք բարձրացնել», կանգնած էր խոնարհ հայացքով՝ չհամարձակվելով երկինք նայել, որտեղ ապրում են սերովբեներն ու քերովբեները: Այլ նա իր կրծքին էր հարվածում՝ ասելով. «Աստված, ների՛ր ինձ՝ մեղավորիս»: Նա իր միտքը, կամքը և զգացմունքը ներդաշնակել էր աղոթքի զորությամբ, որ տանում էր Տիրոջ սրբությանն ու արդարությանը: Մարդու ճշմարիտ հոգու պահանջն է խոսել ի խորոց սրտի տիեզերքի Արարչի հետ՝ այս երկրի վրա հաստատելու բարին, հաճելին և կատարյալը:

Միբելի հավատացյալներ,

Մաքսավորը հաշտվել էր Աստծո հետ, ապաշխարել էր իր մեղքերը և ներողատություն էր հայցում Աստծուց այս ամենի համար՝ հույսը դնելով Աստծո անասելի մարդասիրության վրա: Մաքսավորն իր ուրախությունն ու երջանկությունը տեսնում էր Աստծո ներկայությամբ ապրած կյանքի մեջ, քանի որ նա հավատում էր Տիրոջ զորությանը. «Զի հաւատք հասուցանեն ի ծանօթութիւն փառացն Աստուծոյ»:

Մի կողմից տեսնում ենք փարիսեցուն՝ բարեգործ և առաքինություններ գործող, սակայն հպարտ, աղոթելիս՝ հանդուգն և ոչ խոնարհ, իսկ մյուս կողմից՝ մեղավոր մեկին՝ մաքսավորին, որ խոնարհությամբ և հաշտությամբ հնազանդվում է Աստծուն, որը, այս առակից երևում է, ավելի ընդունելի է Աստծո համար, քանի որ Քրիստոս Ինքն ասաց. «Մա՛ իջավ իր տունը արդարացած, ոչ թե մյուսը. որովհետև ով իր անձը բարձրացնում է, կխոնարհվի, և ով խոնարհեցնում է իր անձը, կբարձրանա»:

Ահա Աստծո հետ հաղորդվելու ճշմարիտ օրինակ, որ մարդուն բերում է հոգեկան խաղաղություն և հանգստություն՝ այսպիսով, Աստծուն տեսնել, իր հոգու հայելու մեջ, քանի որ մաքսավորը մարդու իսկական արժեքը տեսնում էր նրա հոգևոր բարձրության մեջ:

Մոտենում է ամավերջը: Բոլորս գնահատում ենք մեր արածները, ձեռքբերումներն ու նվաճումները՝ անձնական, ընտանեկան, աշխատանքային կյանքում, ըստ մեր կարողության ու սահմանի, սակայն եկեք՝ ուսանենք այսօրվա ավետարանական դրվագից և չհպարտանանք դրանցով, այլ հայցենք Աստծո ողորմածությունը, ինչպես մաքսավորներ՝ ստանալու նրա շնորհներն ու Տիրոջ արդարությունը՝ վասն մեր բոլորիս բարօրության, քանի որ «ով իր անձը բարձրացնում է, կխոնարհվի, և ով խոնարհեցնում է իր անձը, կբարձրացնա»:

Մեր Տիրոջ սերը, շնորհներն ու խաղաղությունը թող լինեն ամենքիս հետ. Ամեն: